

#mps | informasjonsmøte 03-2023

13. september 2023

- Om MPS
- Personvern
- Cloud Infrastructure and Platform Services (CIPS)
- Cyber Risk Score
- Erfaringer fra Ringerike kommune
- Utprøvningsprosjekter
 - Personvernetterlevelse
 - Trusseletterretning
- Kostnadsoptimalisering
- MPS digitale tjenester
- Spørsmål og svar

#mps | om mps

sverre christian stoltz
programdirektør
#mps

sverre.stoltz@dfo.no
+47 920 45 300

#mps | **velkommen**

offentlig sektor | leverandører | interessenter

geopolitisk/generelt

- prisøkninger for programvare
- valuta: svekket kronkurs
- EU: høy regulatorisk aktivitet
- trusselbilde: cybersikkerhet
- ubalanserte kontrakter
- personvernutfordringer
- anskaffelse: bruk av skytjenester

teknisk/funksjonelt

- AI/ML i offentlig sektor (KI)
- IPv6 m.m.
- interoperabilitet i skyen
- salgsmodeller/UAT
- skjerpede krav til governance/styring
- ekstrem utviklingstakt
- risiko og overforbruk i skyen

#mps | riktig bruk av skytjenester i offentlig sektor

digitale
tjenester

kostnads-
optimalisering

cybersikkerhet

lisens-
forvaltning

personvern

kontrakts
forvaltning

skykontrakter

internasjonalt
samarbeid

- Skybasert: og skal støtte hybrid og on-prem infrastruktur
- Baseline: alle produkter og tjenester skal oppfylle sikkerhetskrav basert på ISO27001, NIST CSF vX, NSM GP vX, ENISA, andre relevante standarder, samt lovpålagte krav
- Automatisert: høy grad av automatisering
- Rapportering: aggregert informasjon til bruk for sentrale funksjoner
- Multi-vendor: flere leverandører innenfor delkategoriene sikrer fleksibilitet med tanke på ulike bruksområder/modenhetsnivå
- Høy grad av virksomhetsinvolvering: sikre verdiøkning av #mps tjenester
- Leverandørinvolvering: avgjørende å spille sammen med markedet
- Anskaffelse og bruk av skytjenester/ansvar og risiko: vi må tenke nytt! 😊

EU Commission

FrenchMP Philippe Latombe
NOYB Max Schrems

#mps

- 10. juli 2023/13. juli 2023: EU-U.S. Data Privacy Framework (DPF)
- Enkelt sagt 1: avtalen er et gyldig overføringsgrunnlag til U.S.A.
- Enkelt sagt 2: påvirker ikke de øvrige kravene i GDPR, som f eks kravene til behandlingsgrunnlag, databehandleravtaler m.m.
- Viktig: offentlig sektor og behandlingsgrunnlag > “hjemmel” | cybersikkerhet
- DPF løser ikke spørsmål som f eks behandling til leverandørens “egne formål”, endring av underdatabehandlere etc.

#mps | personvern: transatlantiske dataoverføringer

- Bruk veiledningen fra Datatilsynet
- Bruk også andre: f eks DFØ/Digdir (oppdateres)
- Det er “data-eier” som er ansvarlig
- Under utvikling: vurdering av etterretningsrisiko ved bruk av skytjenester for offentlig sektor

#mps | dpf: hva betyr avtalen i praksis?

1. Sjekk sertifiseringen for riktig juridisk enhet (inkludert underdatabehandlere)
2. Årlig kontroll av sertifiseringene
3. Oppdater eksisterende databehandleravtaler/annen dokumentasjon
4. Risikovurdering og bruk av f eks kryptering/andre tiltak
5. Videre overføringer til andre ikke-godkjente land og ikke-sertifiserte mottagere: Standard Contractual Clauses for overføring til tredjeland (SCC)
6. Utfordring: bør SCCs benyttes i tillegg? Leverandørenes standard «DPAs»?

#mps | utprøving av tjeneste for etterlevelse av GDPR

#mps | fora

#mps | oppfordring

referansegruppe | ekspertgrupper | brukerforum

#mps | linkedin

#mps | markedsplass for skytjenester i offentlig sektor
www.linkedin.com/groups/9253192

ingrid elisabeth sørensen
prosjektleder, cloud infrastructure and platform services
#mps

ingridelisabeth.soerensen@dfo.no

+47 475 09 083

#mps | hva er cips?

Tjenestemodell

Leveransemodell

- Skytjenester
- Fordeler med avtalene
- Tilslutnings og fravalgsprosessen
- Anskaffelsesprosessen
- Fremdriftsplan
- Porteføljen videre

#mps | fordeler med avtalen

- Gjøre IaaS og PaaS lettere tilgjengelig for virksomhetene
- Ivareta viktige aspekter ved informasjonssikkerhet og personvern ved anskaffelse av IaaS og PaaS
- Lavere transaksjonskostnader for både virksomheter og leverandører
- Etablere standardiserte maler for avrop
- Etablere referansearkitektur for informasjonssikkerhet
- Avtalene vil være ikke-eksklusive og ikke forpliktende
- Eksisterende avtaler blir ikke påvirket

#mps | riktig bruk av skytjenester i offentlig sektor

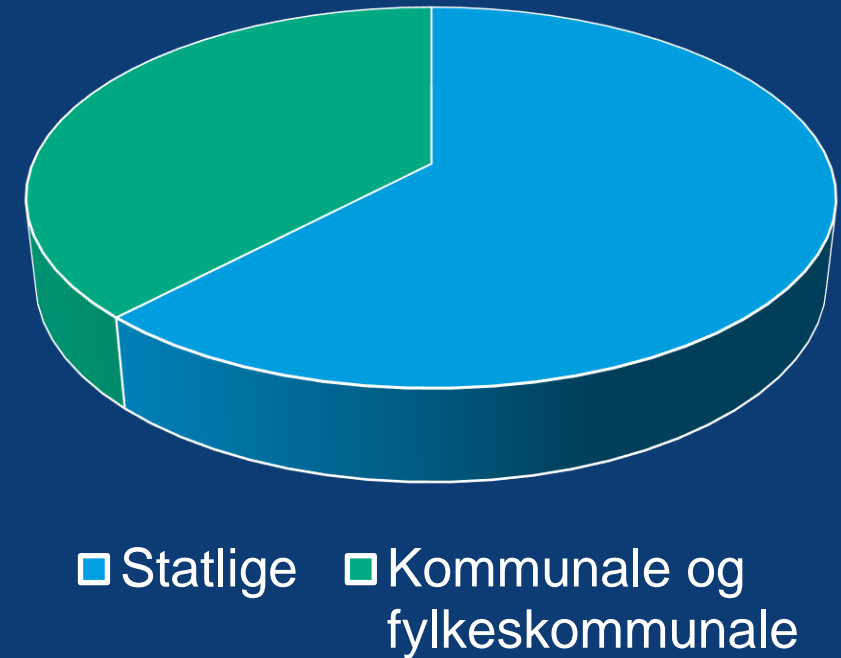
#mps | cips: tilslutnings- og fravalgsprosess

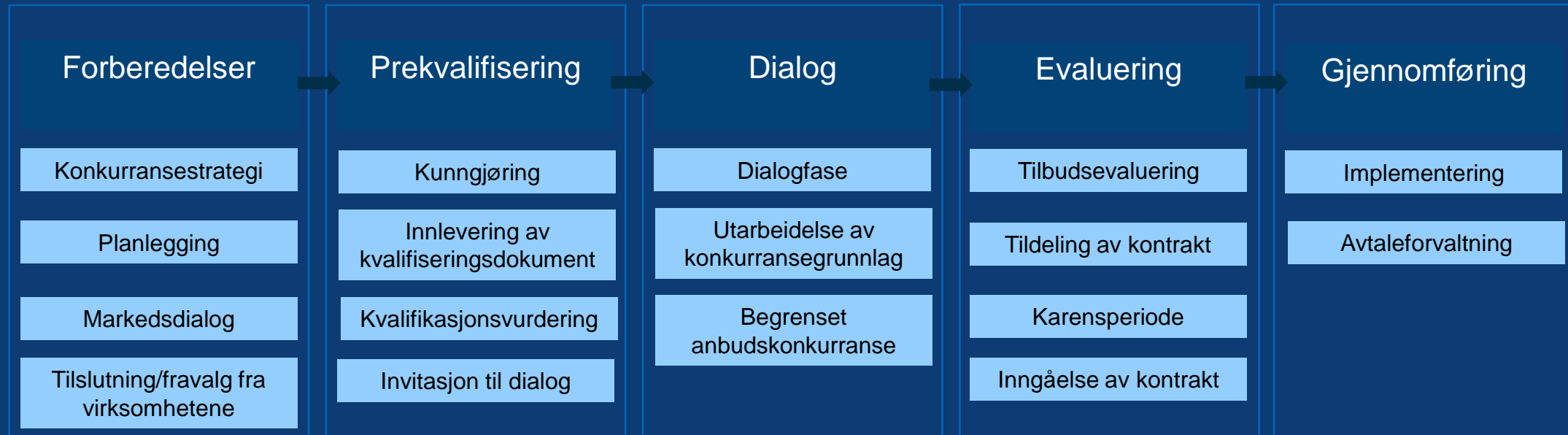
- Veldig god respons i markedet
- 193 statlige virksomheter
 - Kun ett fravalg – jobber med å avklare dette
- 118 kommunale og fylkeskommunale virksomheter
 - I tillegg til et par kommunale samarbeid

Over 300 virksomheter

Deltakelse offentlig sektor

#mps | konkurransepreget dialog

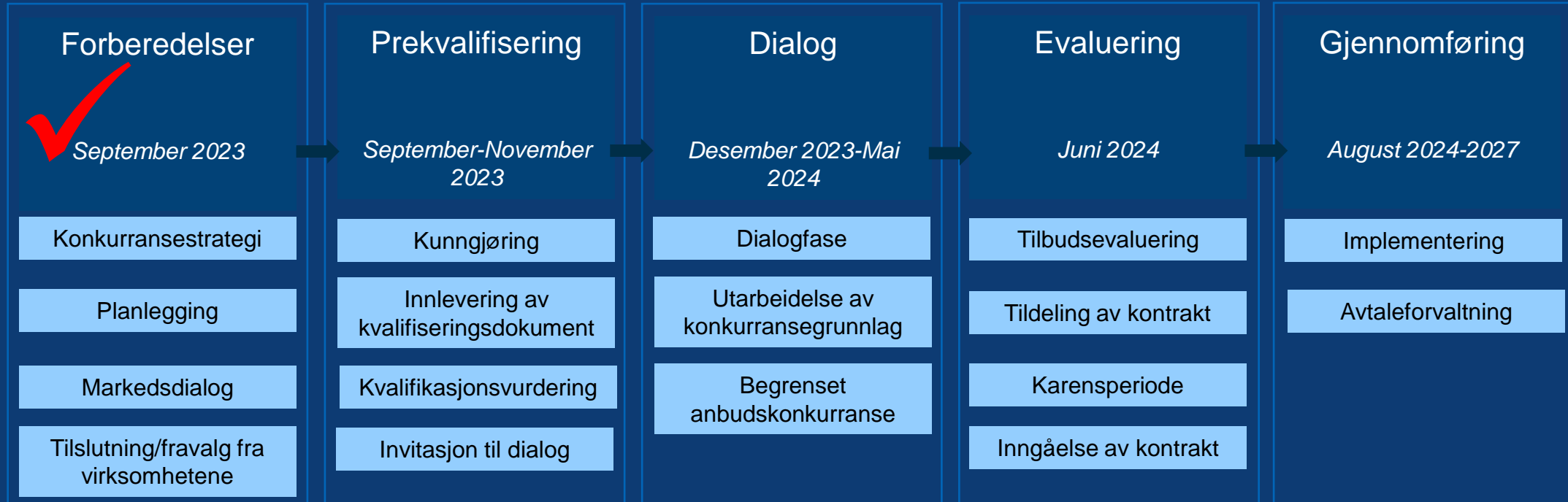

- Hvorfor konkurransepreget dialog?

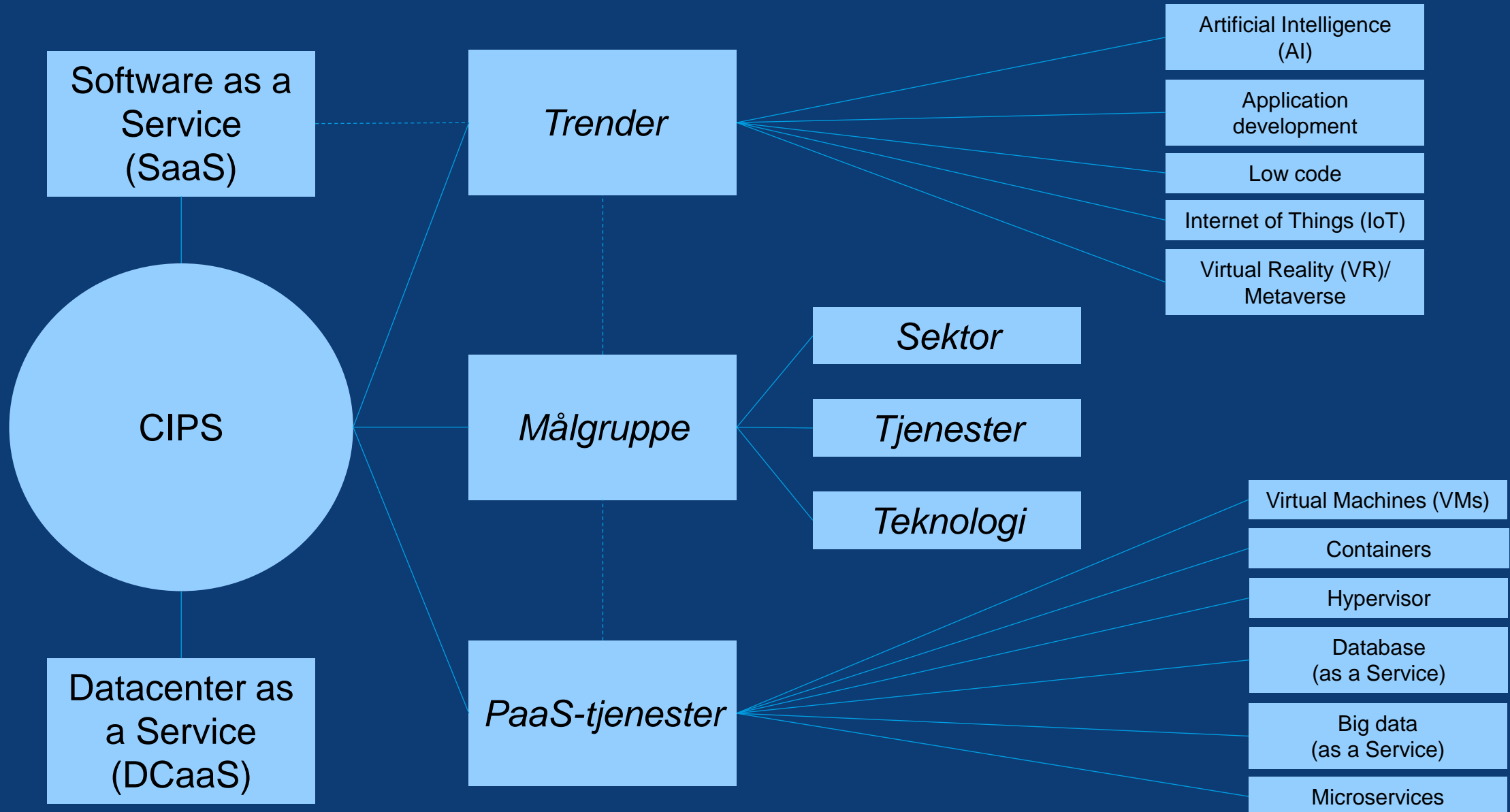
#mps | cips: kunngjøring

#mps | vi kunngjør CIPS nå!

#mps | cips: porteføljen og veien videre

Pause

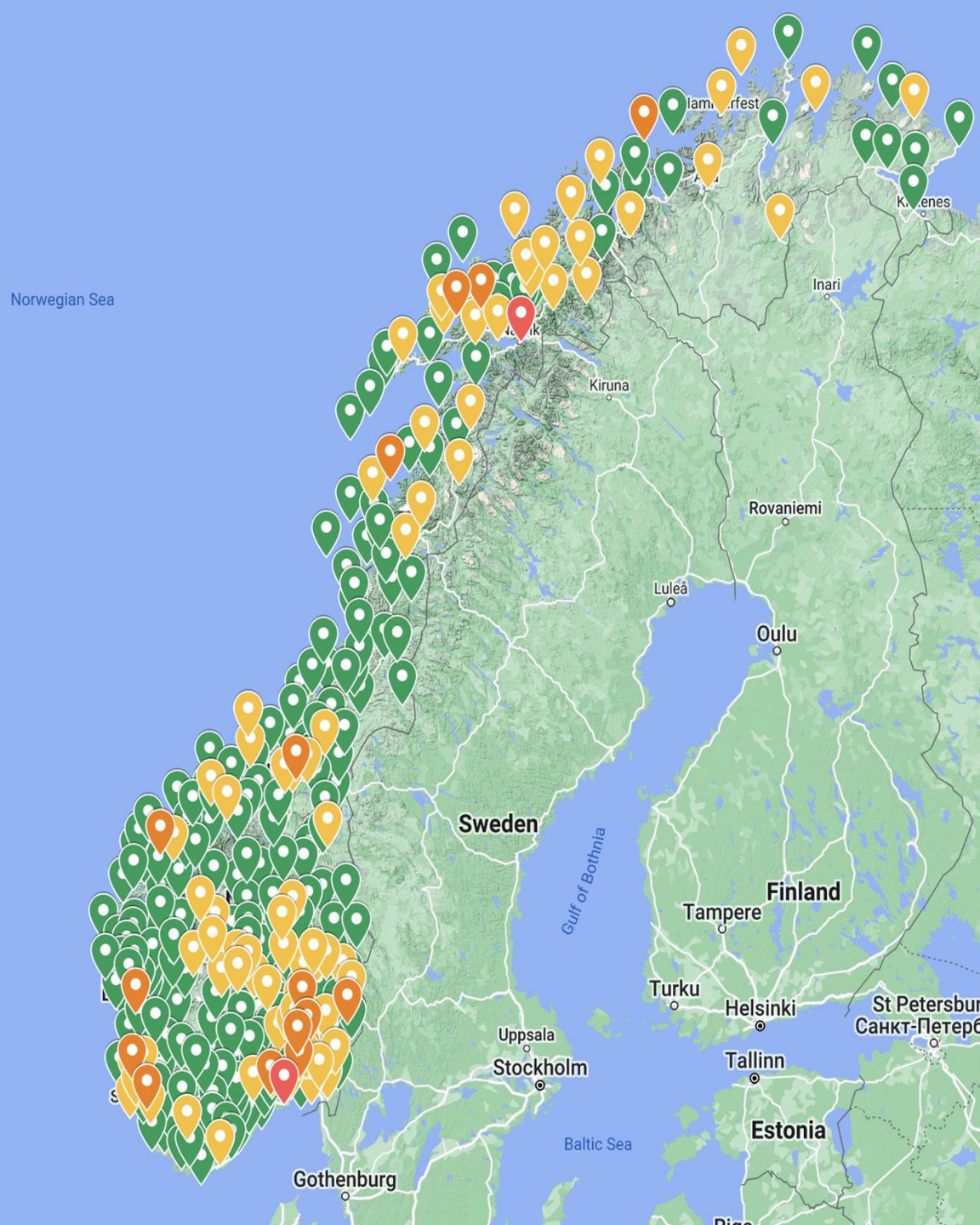
#mps | cybersikkerhet

per jakobsen
fagansvarlig, cybersikkerhet
#mps

per.jakobsen@dfo.no

+47 907 59 160

CYBER-X

#mps | hva er cyber risk score?

- Numerisk vurdering av en organisasjons digitale sårbarheter og sikkerhetsnivå sett fra internett
- Evaluerer organisasjonens evne til å beskytte seg mot cybertrusler og identifiserer potensielle sikkerhetsrisikoer.
- Gir innsikt i spesifikke digitale sårbarheter og deres relative alvorlighetsgrad.
- Kan bidra til prioritering av sikkerhetstiltak ved å identifisere de mest presserende truslene.
- Kan overvåke endringer i virksomhetens sikkerhetsnivå over tid.
- Bidrar til å ta informerte beslutninger om investeringer i cybersikkerhet.
- Forståelig metode for å kommunisere risikonivået til interessenter og ledelsen.

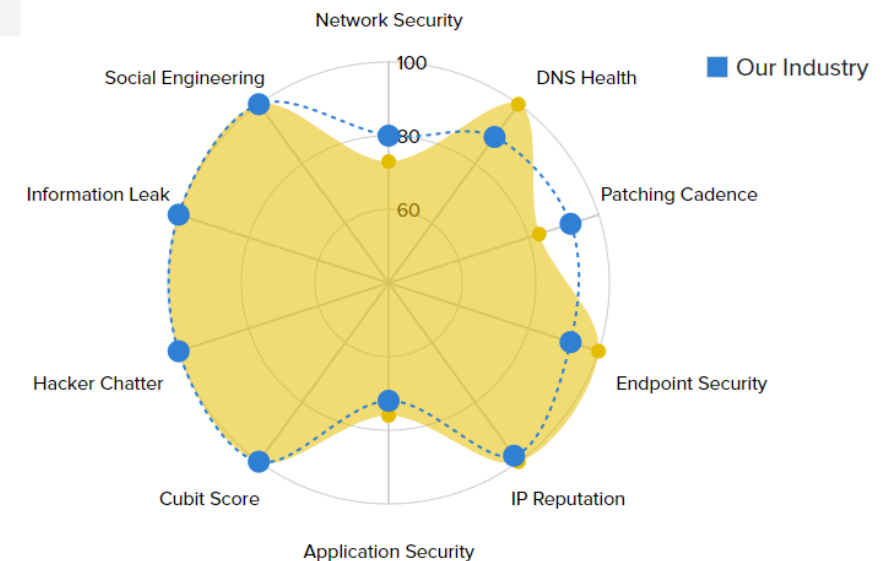
Board Summary

Prepared on Jun 16, 2022

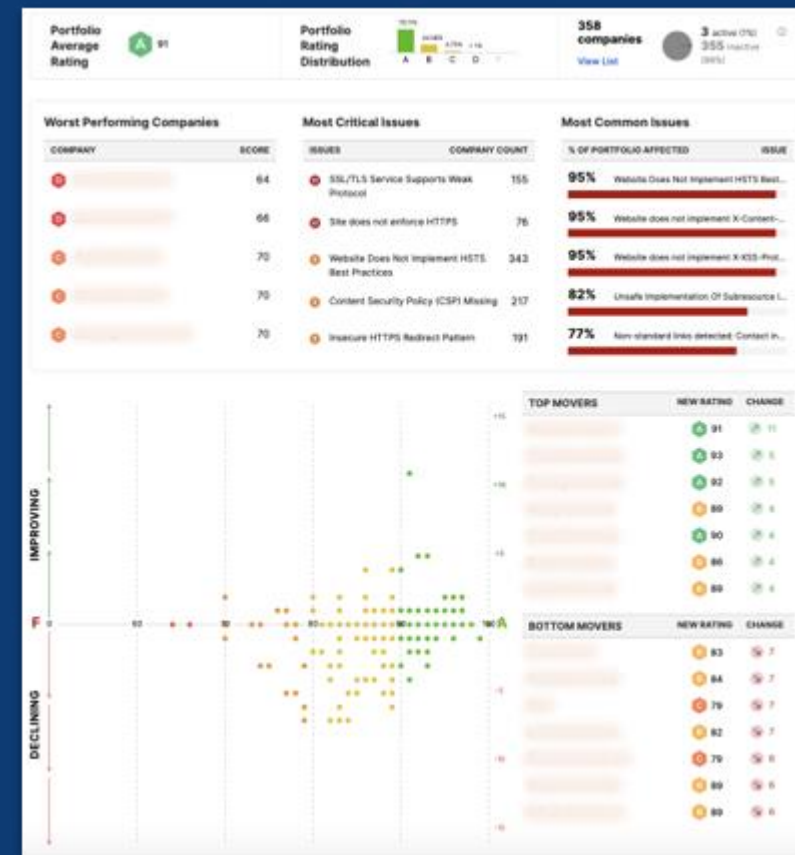
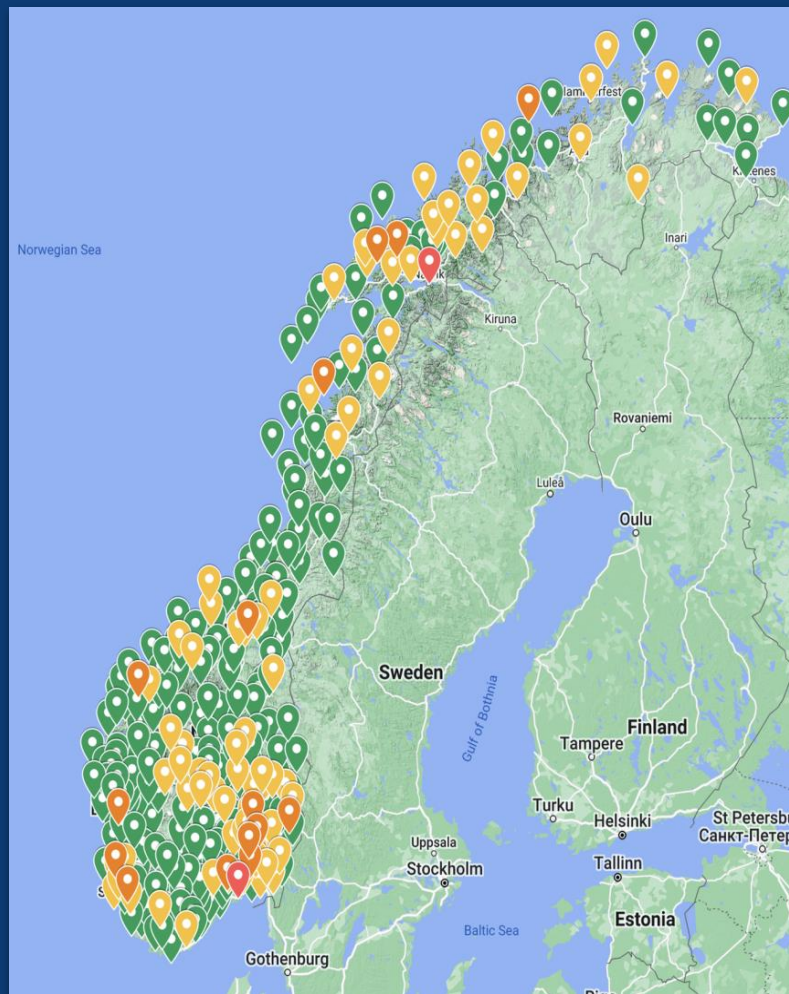
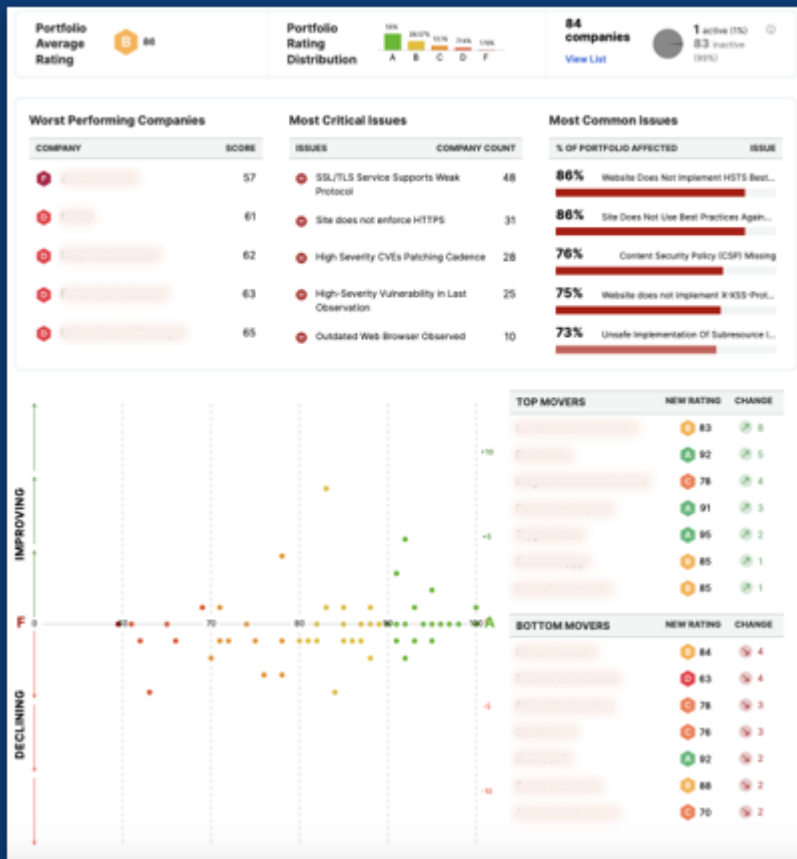
OUR CURRENT SECURITY SCORE

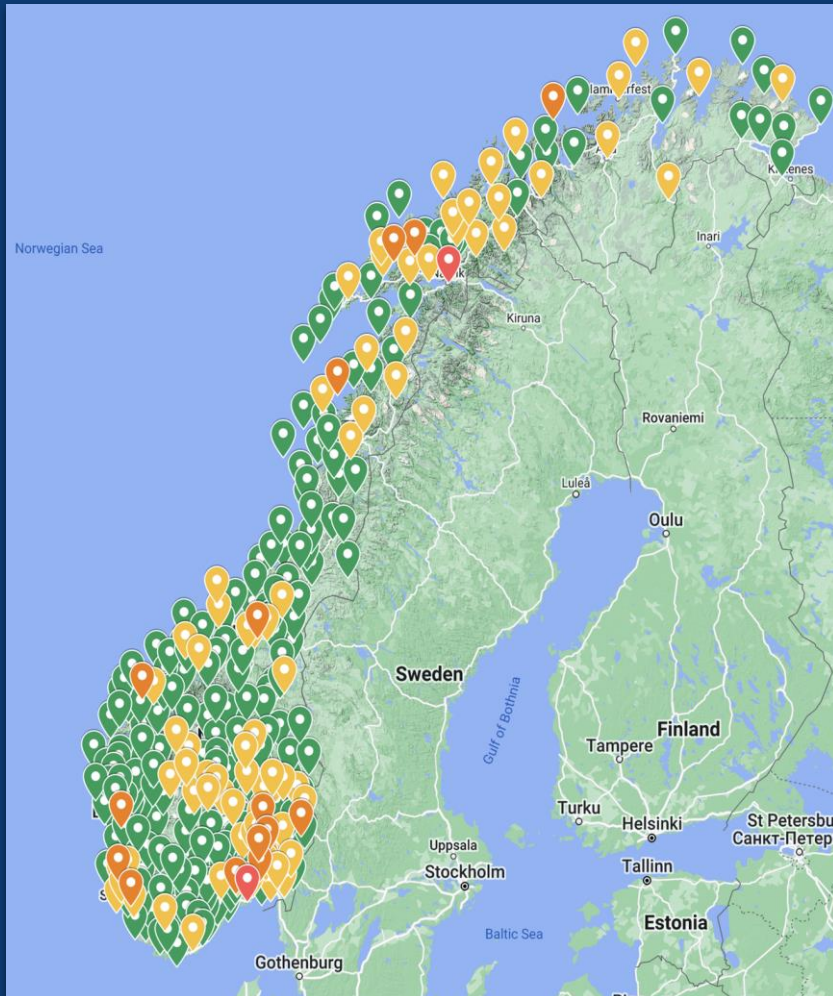
89

#mps | et situasjonsbilde av sikkerhetsnivået i det offentlige Norge bekrefter et stort potensiale for å måle og forbedre sikkerhetshygieneen på nasjonalt nivå.

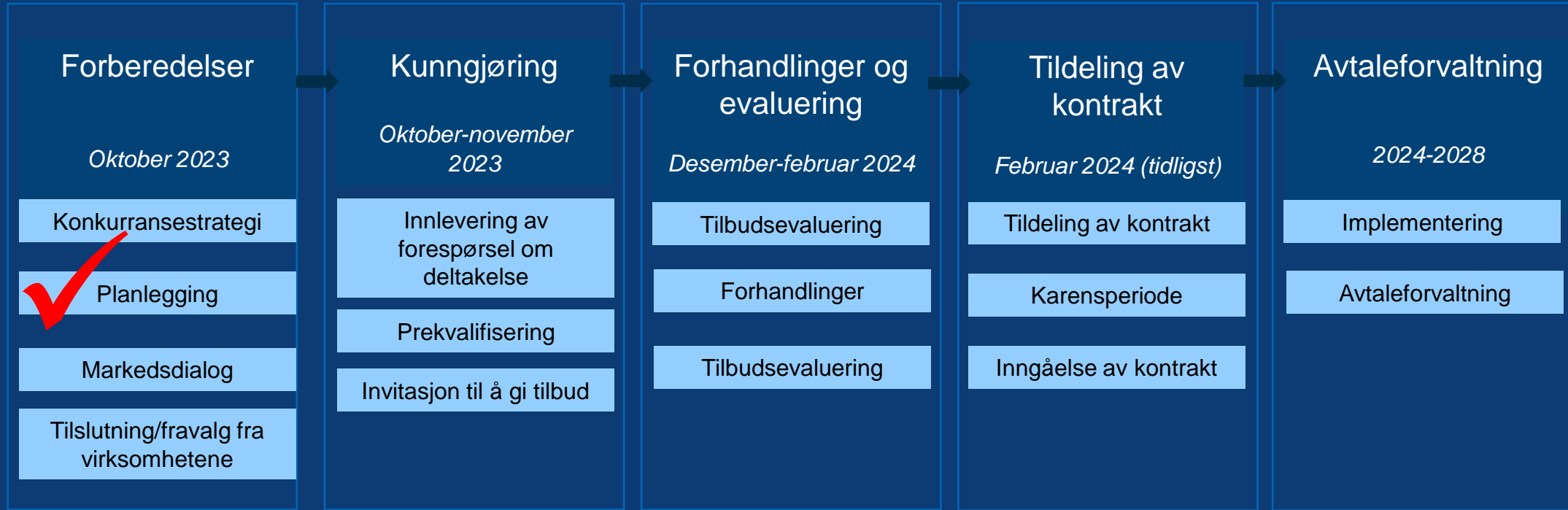

#mps | vi ser at en systematisk oppfølging basert på målbare indikatorer gir en positiv utvikling av sikkerhetsnivå. Manglende oppfølging fører gjerne til en negativ trend.

Kilde: SecurityScorecard

#mps | cyber risk score: tentativ plan

#mps | erfaringer fra ringerike kommune

torkjell dahl

it-sjef, ringerike kommune

styreleder, KiNS

KiNS

foreningen kommunal
informasjonssikkerhet

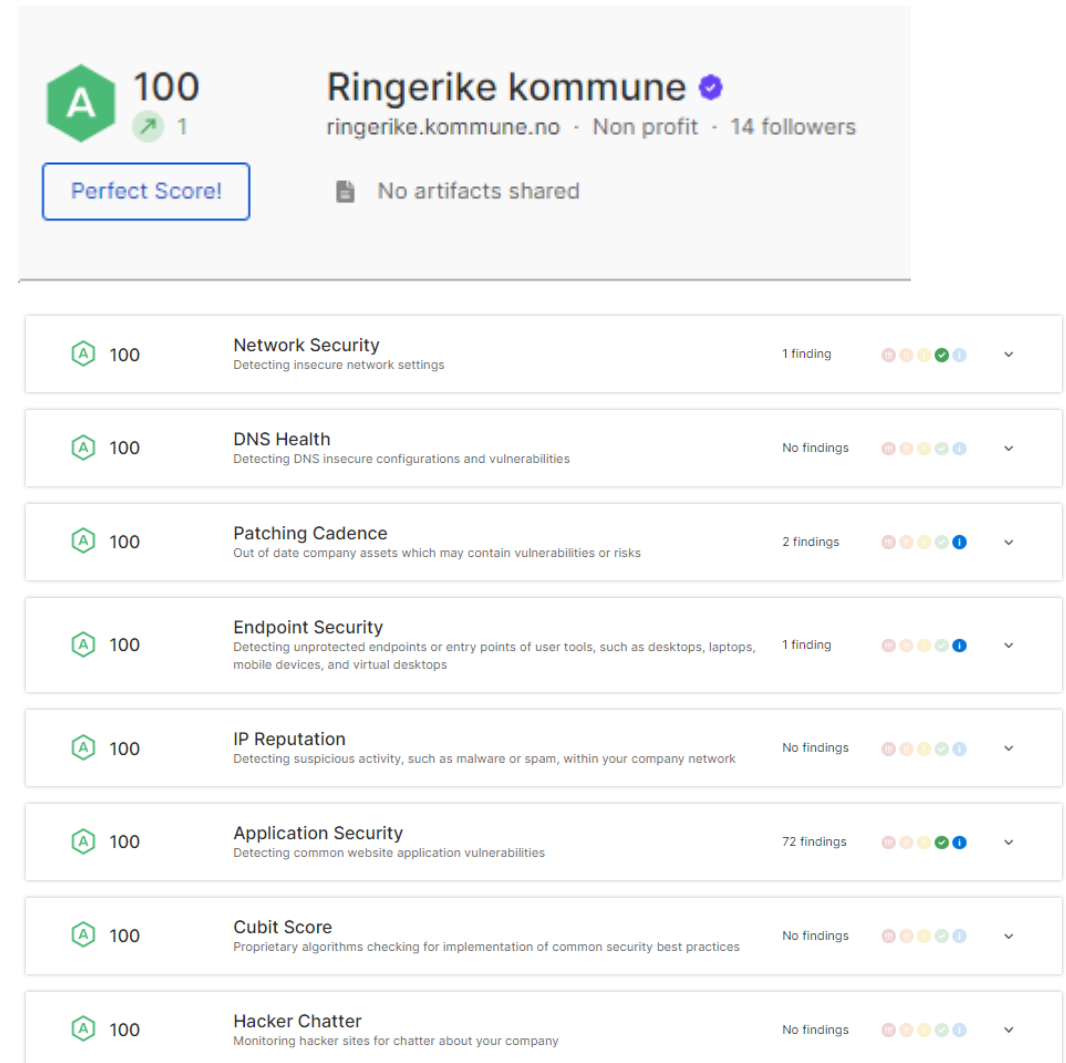
Informasjonssikkerhet, cybersikkerhet og personvern

Torkjell Dahl, styreleder

Impact for kommunens sikkerhet

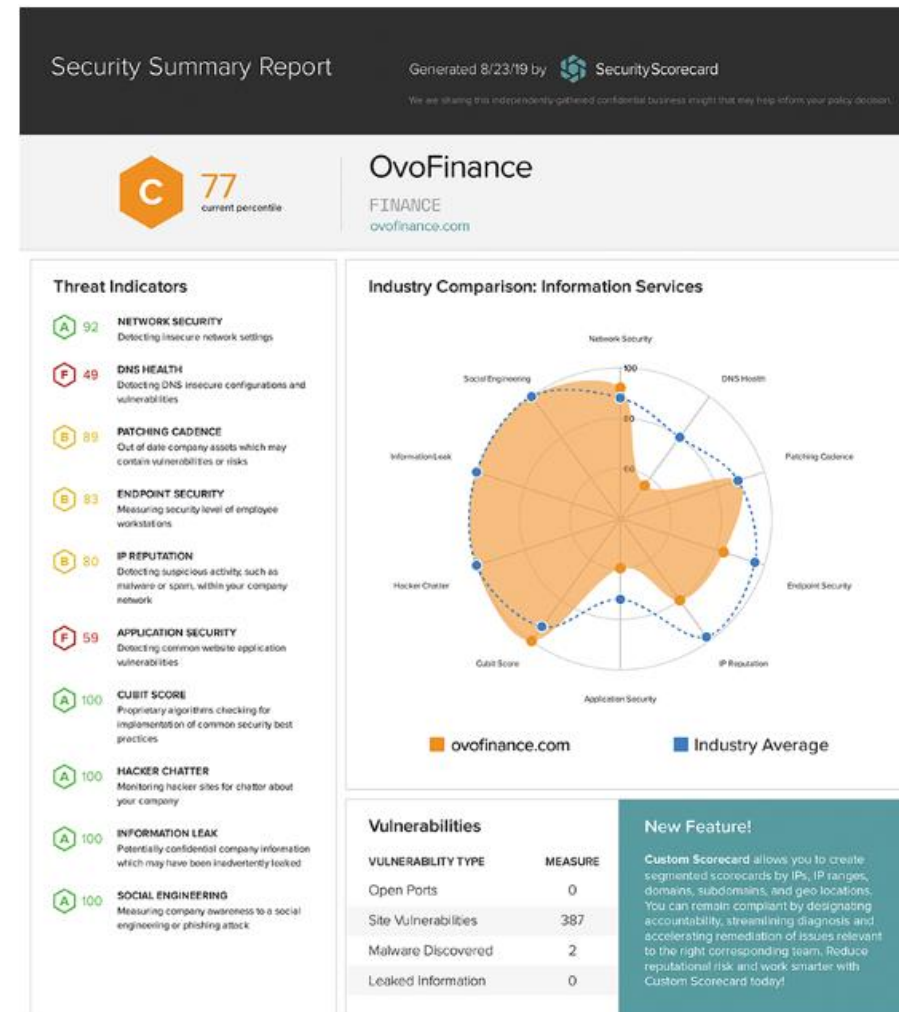
- SecurityScoreCard, gir oss innsikt i kommunens angrepsflate
- Vi opplever det som rimelig enkelt å grave oss ned i trekk, for å forbedre score
- Det kan ta noen dager å få SSC til å fjerne feilmålinger på deres side eller sjekke om noe er rettet..

Bruk i rapportering til egen ledelse

- Svært enkelt å få ut rapporter som er «leder vennlig»
- Husk at dette er en utside scan, det er ikke et SIEM verktøy
- Fortsatt utfordringer med
 - Skygge IT
 - Legacy teknologi
 - Innsidetrusler
 - ...

Konkurrere og sammenligne med andre kommuner

- Det er nyttig å kunne sammenligne seg med andre
- Vi tipser hverandre om funn hos de andre
- Blir det fort konkurranse, som øker sikkerheten!

 100 1

Ringerike kommune
ringerike.kommune.no · Non profit · 14 followers

[Perfect Score!](#)

 No artifacts shared

 84 6

 · Government · 8 followers

[Propose Plan](#)

 No artifacts shared

 73 1

 · Government · 12 followers

[Propose Plan](#)

 No artifacts shared

- Næringssamling på Ringerike om cybersikkerhet
- Lager en visning over status hos de 10 største arbeidsgiverne i Ringerike
- Har brukt SecurityScoreCard til å undersøke kommunens leverandører...

A 100
Perfect Score!

Ringerike kommune
ringerike.kommune.no · Non profit · 14 followers

No artifacts shared

B 84
Propose Plan

[Redacted] · Government · 8 followers

No artifacts shared

C 73
Propose Plan

[Redacted] · Government · 12 followers

No artifacts shared

D 66

Add to portfolio

Takk for oppmerksomheten!

RINGERIKE
KOMMUNE

#mps | cybersikkerhet

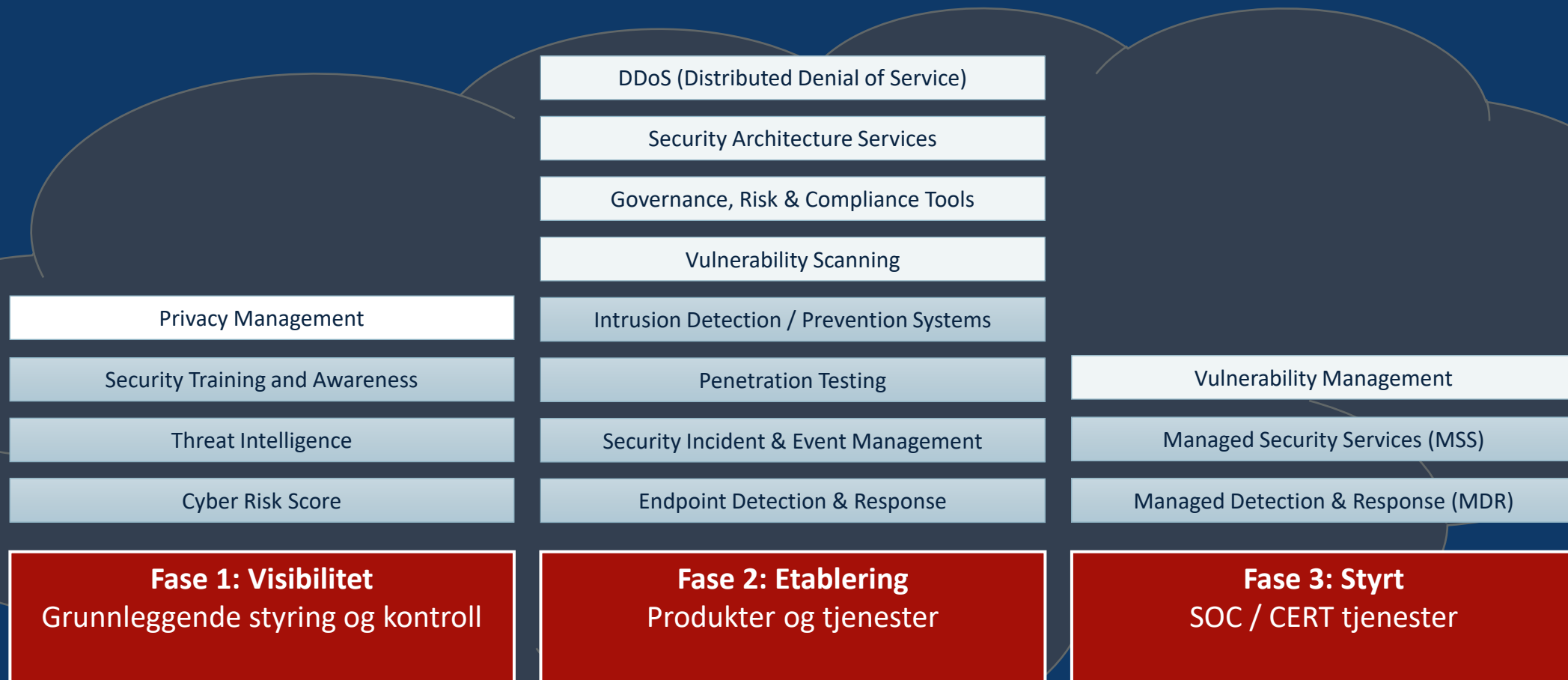

per jakobsen
fagansvarlig, cybersikkerhet
#mps

per.jakobsen@dfo.no

+47 907 59 160

#mps | portefølje av produkter og tjenester for offentlig sektor

Som førende for alle porteføljeområdene legges til grunn at alle tjenester og produkter skal være:

- Skybaserte. Produkter og tjenester skal være skybaserte og må støtte anvendelse av skytjenester, men også støtte hybrid og on-site infrastruktur.
- Automatisert. Produkter og tjenester skal tilrettelegge for en høy grad av automatisering.
- Nasjonal situasjonsforståelse. Produkter og tjenester bør tilrettelegge for aggregert informasjon for sentrale funksjoner (f.eks. NSM og CERTer).
- Multi-vendor. Målbildet er, hvor relevant, å etablere avtaler med flere leverandører innenfor kategoriene og dermed tilrettelegge for fleksibilitet med hensyn på ulike modenhetsnivå.
- Baseline. Alle produkter og tjenester skal oppfylle sikkerhetskrav basert på NSM og NIST, ISO27001, samt lovpålagte krav og andre relevante standarder.

#mps | utprøving av en tjeneste for personvern i leverandørkjeden

Formål

- Oversikt over leverandørkjedene er for enhver virksomhet en svært viktig, men krevende oppgave under GDPR
- MPS skal gjennomføre en utprøving av en tjeneste som kan bidra til bedre styring og oversikt over leverandører og deres leveransekjeder.
- GDPR Artikkel 30 Behandlingsansvarlig skal føre protokoll (behandlingsoversikt) over behandling av personopplysninger

Deltakelse

- MPS vil invitere virksomheter til utprøving – NÅ!
- Virksomhetene vil få støtte fra leverandøren underveis

Hva skal gjøres?

- Virksomhetene som deltar vil få tilgang til tjenesten, teste og evaluere nytteverdien gjennom utprøvingsperioden.

#mps | personvern i leverandørkjeden – hva ønsker vi?

Noen av forholdene som MPS ønsker å få belyst gjennom utprøvingen:

- Bedre oversikt - mange leverandører og lange leverandørkjeder er komplekse
- Bidrag til mer effektiv fullmaktsbasert innhenting av opplysninger fra leverandørene
- Mindre ressursbruk til oppfølging av spesifikke krav til personvern
- Kan synliggjøring av systematisk personvernarbeid gi økt tillit til offentlige virksomheter
- Kan en slik tjeneste bidra til redusert ressursbruk for innsamling av GDPR informasjon fra virksomhetens databehandlere og oppfyllelse av lovmessige krav.
- Kan en slik tjeneste bidra til mindre ressursbruk til dokumentering ved tilsyn og revisjon.
- Kan en slik tjeneste bidra til bedre intern kommunikasjon til ledelsen og interessenter
- Øke tillit til offentlig forvaltning sin håndtering av persondata generelt?

#mps | søk om deltakelse

Offentlige virksomheter kan søke om deltakelse i utprøvingen

Virksomhetene som deltar vil bli innkalt til kickoff på DFØ og markedsplassen for skytjenester på Økern Portal 13. oktober.

Under utprøvingen vil leverandøren bistå virksomhetene.

Tjenesten vil være tilgjengelig for virksomhetene i 6 måneder.

Enkelt søknadsskjema (frist 15.9.2023):

<https://response.questback.com/direktoratetforokonomistyring/nbysdyzsi7>

Formål med utprøvingen

- Undersøke om kunnskap om dypere innsikt i trusselbildet kan bidra til raskere og mer målrettet problemløsning innen cybersikkerhet
- Øke utbredelse av tjenester innen trusseletterretning gjennom fellesavtale

Deltakelse

- Mer spesialisert tjeneste som også krever høy kompetanse på brukersiden
- Inviterer utvalgte virksomheter til utprøving
- Inviterer til drøftinger med relevante interessenter innen stat og kommune

Hva er gjort?

- Utprøving av en trusseletterretningstjeneste mai – september/oktober
- Deltakende virksomheter vil jobbe sammen med leverandøren i perioden
- Utprøvingsaktiviteter med leverandør er pågående

#mps | utprøving av en cyber risk score tjeneste 2022

Formål med utprøvingen

- Bedre innsikt i sårbarhet på internett - bidra til bedre sikkerhetshygiene?
- Merverdi - strategisk og operativt?

Deltakelse: 26 statlige virksomheter og 4 kommuner

Hva er gjort?

- Informasjonsmøter med interessenter
- Webinar med KiNS
- Spørreundersøkelse
- Oppsummerende Workshops
- Gjennomgang - "Hva lærte vi?"

Formålet med prosjektet - hvilken effekt kan bedre innsikt i egen sårbarhet på internett ha med hensyn på å treffe risikoreduserende tiltak?

Våre konklusjoner basert på innspill og tilbakemeldinger i utprøvsperioden:

- Indikerer behov for en cyber risk score tjeneste
- Kan benyttes som styringsverktøy og for samhandling innen cybersikkerhet.

Porteføljen bekrefter et stort potensiale for å måle og forbedre sikkerhetshygienen i det offentlige Norge.

- Flere verktøy i verktøykassa kreves
- Flere indikatorer for sikkerhet kreves
- Relevant kompetanse på IT- og sikkerhet nødvendig.
- Behov for validering av «digital footprint» (IP-adresser og domenenavn) og sårbarbarheter.
- Observert målbar positiv effekt på risk score for de mest aktive deltakerne.

#mps | use case: Ivanti EPMM/Mobileiron core i Norge

Oversikt over sikkerhetsnivå over norske virksomheter med Ivanti EPMM

VULNERABILITY

CVE-2023-35078

1 Insikt Group Note

100+ References

First Reference: Jul 5, 2023

Latest Reference: Jul 25, 2023

Curated

Recorded Future Community: Vulnerability

Used in List: [CISA Known Exploited Vulnerabilities Catalog](#)

Affected Products 0 of 0

5 of 23 Risk Rules Triggered

99 VERY CRITICAL RISK SCORE

Recorded Future AI Insights

Generated based on 5 Risk Rules | Analyst: Jim Daniel

The CVE-2023-35078 vulnerability in Ivanti Endpoint Manager Mobile (EPMM) product has been observed to be exploited by threat actors, as reported by various sources including TheServerSide.com, SecurityDatabase Alerts Monitor, Computer Emergency Response Team (CERT-EU), vulmon.com, and AttackerKB. The vulnerability has gained significant attention recently, with 77 references in the last 60 days. Reports indicate that the vulnerability was patched by Ivanti, and the recommended action is to apply the provided mitigations or discontinue the use of the product if mitigations are not available. Considering the active exploitation and the attention it has received, it is advisable to prioritize patching this vulnerability to protect your company's assets.

ANALYST NOTES FROM RECORDED FUTURE

+ Create Analyst Note

Detaljerte trusseloppdateringer om hendelsene og sårbarheten

ivanti Ivanti

by Ivanti, Inc. Profile last updated on 2023-08-24

Website

Assign owner Remove from vendors

Criticality Department GDPR Roles Group companies Legal team Products Risk Property settings

Information status: Information available

Updated by Openli: 2023-08-24 13:52 ready for review

Last updated on 2023-08-24 by Openli

Your contact at Ivanti, Inc.: Add the information of your contact at Ivanti, Inc. Add

Your use of this service as a subprocessor: [Toggle]

Contracts & legal agreements: Manage 0

No entries

Data processing agreement: Manage 0

A DPA is a contract that defines clear roles and obligations for the sharing of personal data.

Processing locations: Manage 0

Where personal data is processed by Ivanti, Inc.

United States

Last updated on 2022-11-29 by Openli

Processing locations of Ivanti, Inc.'s subprocessors: Manage 0

The locations where the subprocessors of Ivanti, Inc. are processing data from Ivanti, Inc.

Australia: Amazon, Microsoft Azure

Canada: Coveo Solutions, Microsoft Azure

Germany: Microsoft Azure

Show all 7 entries

Last updated on 2023-01-30 by Openli

Data transfers: Manage 0

The basis for Ivanti, Inc. sharing, adding, uploading, hosting, accessing or sending personal data out of Europe, Switzerland or outside a jurisdiction of its own country.

Personverninformasjon for Ivanti fra et leverandørperspektiv

#mps | kostnadsoptimalisering/dataanalyse

david behrens
prosjektleder
#mps

david.behrens@dfo.no
+47 415 46 531

#mps | kostnadsoptimalisering i skyen

- *Tentativt målbilde, hva ønsker vi å oppnå?*

Få oversikt over bruk og kostnad knyttet til skytjenester på MPS

Oppnå kostnadseffektiv bruk av skytjenester på MPS

Legge til rette for benchmarkingsmuligheter mellom brukerne av MPS

#mps | tentativ milepælsplan

Milepæler	Dato
Forprosjekt	1. november
Analysefasen <ul style="list-style-type: none">• <i>Behovsanalyse</i>• <i>Markedsanalyse</i>• <i>Demo / utprøving</i>	1. februar
Utarbeide strategi	1. mars
Gjennomføre anskaffelser / prosjekter	Tentativt etter godkjent strategi

Vi ønsker å kartlegge og utprøve løsninger som benyttes i dag

Oppfordrer både virksomheter og leverandører til å ta kontakt ved å registrere sin kontaktinfo i spørreundersøkelsen som sendes ut etter møtet. Ellers er det også bare å ta kontakt direkte med prosjektleder

#mps | digitale tjenester

sverre christian stoltz
programdirektør
#mps

sverre.stoltz@dfo.no
+47 920 45 300

- Nettsider
- Veiledning og maler
- Tjenesteregister
- Dataanalyse
- Brukerforum
- Innlogging og oversikt

Tjenesteregister (0.1)
Prisanalyseverktøy (PoC)
Programvareavtaler
(veiledning)

easy call-offs
commercials
balanced contracts
cybersecurity
gdpr
governance
license management
cloud economics
international cooperation

#mps | riktig bruk av skytjenester i offentlig sektor

Velkommen til neste **helt digitale** informasjonsmøte

14. desember 2023, kl. 13:00-15:00

thank **you!**

markedsplassen.anskaffelser.no

#mps